

PAIX LITURGIQUE

Newsletter 9 objavljen dana 10 kolovoz 2013

SUSRET S MONSINJOROM SAMPLEOM

Medunarodni kongres “Sacra Liturgia 2013”, koji se od 25. do 28. lipnja održao u Rimu, omogućio je trima biskupima i dvama kardinalima da sudjeluju u raspravama o liturgiji i reformi liturgije zajedno sa svećenicima, redovnicima i laicima. Jedan od njih bio je mons. Alexander Sample, nekadašnji biskup Marquettea u Michiganu i današnji nadbiskup Portlanda u državi Oregon. Osim što je sudjelovao u konferenciji koju je sazvao mons. Rey, biskup Toulona, mons. Sample stigao je u Rim i kako bi primio palij iz ruku pape Franje na svečanost svetih Petra i Pavla apostola. Njegovo bogato iskustvo pastira omogućilo mu je da konferenciji pruži svoj dragocjen doprinos predavanjem pod naslovom “Biskup: upravitelj, promicatelj i cuvar liturgijskoga života biskupije”.

I - SAŽETAK PREDAVANJA MONS. SAMPLEA NA KONFERENCIJI “SACRA LITURGIA”

Cilj prezentacije mons. Samplea bio je predstaviti razmišljanje o djelovanju biskupa u njegovoj biskupiji sukladno tekstovima Drugoga vatikanskog sabora koji definiraju njegovu ulogu, a napose o tri službe koje su mu svojstvene: “*munus docendi*, *munus liturgicum* i *munus regendi*” (služba naucavanja, bogoštovlja i pastoralnog upravljanja).

U koncilskim dokumentima biskup se naziva “velikim svećenikom” i “velikim pastirom ovaca” koje su mu povjerene. Iako se njegova uloga u liturgiji ne obrađuje na eksplicitan način, implicitno se naglašava koliko biskupova liturgija jest i mora biti primjerom, napose ona koju slavi u svojoj katedrali. Ta liturgija mora biti primjer biskupijskim svećenicima i vjernicima laicima, a njezina praksa mora se imitirati u župama, sve u vjernosti liturgijskim normama i uz svijest o ljepoti kojom mora biti popraćeno klanjanje Bogu.

Mons. Sample citirao je 26. poglavlje konstitucije *Lumen Gentium* kako bi ilustrirao činjenicu da je biskupu “povjerena dužnost da Božanskom Velicanstvu iskazuje štovanje kršćanske religije te upravlja njime prema Gospodinovim zapovijedima i crkvenim zakonima, koje on po svojem posebnom sudu dalje određuje za svoju biskupiju”. Dekret *Christus Dominus* o pastoralnoj ulozi biskupa u Crkvi podsjeća da je “Krist dao apostolima i njihovim nasljednicima zapovijed i moc da poučavaju sve narode, posvećuju ljude u istini i vode stado”.

392. kanon Zakonika kanonskog prava jednako jasno govori da je biskup, “buduci da mora štiti jedinstvo opće Crkve”, pozvan bdjeti da “se u crkvenu stegu ne bi uvukle zlouporabe, osobito s obzirom na naviještanje riječi, slavljenje sakramenata i blagoslovina, štovanja Boga i svetaca te upravljanje dobrima.” Osim toga, u njegovoj je odgovornosti da bdije da svećenici, dakoni i vjernici budu uvijek sve dublje uronjeni u značenje obreda i liturgijskih tekstova. Dostojanstvo i ljepota svetišta te sakralna glazba i umjetnost moraju mu pomoći da taj cilj ostvari.

Mons. Sample procjenjuje da je jedan od najvažnijih zadataka biskupa definiran u direktoriju za pastoralnu službu biskupa “*Apostolorum Successores*” (pogl. 142): “Biskup mora svojom vlastitom službom važnijom od svih ostalih smatrati svoju odgovornost za bogoštovlje te će, zbog te službe, vršiti i druge zadace učitelja i pastira. Uloga posvećenja, iako je po svojoj prirodi tijesno sjedinjena sa službom učiteljstva i upravljanja, razlikuje se po tome što se na poseban način vrši u osobi Krista, najvećega i vječnog Svećenika, te čini vrhunac i izvor kršćanskog života.” Biskup djeluje “*in persona Christi capitis*”, napose u liturgiji.

Nakon toga uvjerljiva izlaganja o poslanju i odgovornosti biskupa u liturgiji, nadbiskup se prisjetio svojih iskustava kao pastira biskupije Marquette (Michigan) kako bi prikazao praktičnu stranu toga pitanja.

Kao što to zahtijevaju tekstovi Koncila, biskup mora posvećivati svoju biskupiju (*munus liturgicum* ili *sanctificandi*), napose kroz liturgiju, tako što joj određuje usmjerenje. Njegova liturgija mora naucavati primjerom. Suviše se liturgijskih zlouporaba opravdava recenicom: “To smo vidjeli u katedrali!” Prozaicne su liturgije nažalost mnogo češća pojava nego što želimo priznati. U Portlandu, kao i prije u Marquetteu, mons. Sample jednostavno želi da vjernici i svećenici slijede njegov primjer te da, na njegovu veliku radost, mogu reci: “Tako čini biskup.”

Drugi aspekt biskupove službe jest njegova zadaca naucavanja (*munus docendi*). On smatra da je biskup predvoditelj liturgijske obnove svoje biskupije jer, prema njegovu mišljenju, liturgijske norme moraju se ponovno objasniti svecenicima i vjernicima: “Sve sam više uvjeren da velik dio problema vezanog za slavljenje liturgije, u naše vrijeme, i posebice za svetu misu, proizlazi iz dubokog i opceg nedostatka razumijevanja prirode i unutarnjeg znacenja same liturgije.” Da bi to ispravio, biskup mora koristiti sva sredstva koja mu stoje na raspolaganju, svoje savjete, biskupijske publikacije i posebice internetsku stranicu svoje biskupije. Dakako, ne treba ocekivati promjenu preko noci. Treba se racunati s godinama, pa cak i desetljecima, odgovarajuće kateheze.

Napokon, biskup vrši “*munus regendi*”, zadacu vodenja stada. Kako bi se borio protiv zlorabab, i sâm mora izbjegavati kršenje liturgijskih propisa. Njegova je dužnost da, strpljivo i s razumijevanjem, osigura da njegovi svecenici poštuju liturgijske norme. “Uvjeren sam ono što bismo mogli nazvati ‘dobrom liturgijom’ pocinje bezuvjetnom vjernošću liturgijskim normama koje je uspostavilo nadležno tijelo”, izjavio je. Kako bi se osigurala ta vjernost, liturgijske se zlorababab trebaju ispraviti i u više navrata ako je potrebno. U mnogo slucajeva nije rijec o svjesnoj neposlušnosti svecenika ili vjernika, vec o neupucenosti. Mons. Sample zalaže se za to da biskupi zabrinuti za liturgiju objave pastoralno pismo o liturgiji, popraceno pozivom na bolju katehezu u tome pitanju i prakticnim uputama (primjerice u pitanju crkvene glazbe).

Zadnje pitanje koje je mons. Sample htio spomenuti, a koje se nije nalazilo u tekstu koji je prethodno dao prevoditeljima na konferenciji, bila je cinjenica da on vidi izvanredni oblik liturgije kao ucinkovitu protumjeru lošim liturgijskim praksama. On smatra da “reforma reforme” koju je priželjkivao Benedikt XVI. pociva na boljem poznavanju, a time i širenju, staroga oblika rimskog obreda. Ako se redovni oblik potice na ponovno usredotocenje na koncilske dokumente, u tome su mu potrebni kompas i uzor. A nadbiskup Portlanda smatra da je taj uzor tradicionalna liturgija. Prema njegovu mišljenju, biskupi koji žele sudjelovati u obnovi Crkve trebaju se upoznati s izvanrednim oblikom rimskog obreda.

U Marquetteu je mons. Sample dopustio služenje izvanrednog obreda, odgovarajući tako na želje svojih ovaca. Kao pastir, on je napose, i prije nego što je odredio mjesta na kojima ce se slaviti misa u izvanrednom obliku, zatražio pravo da je sâm slavi u katedrali.

Image

Biskup Sample u Rimu na konferenciji “Sacra Liturgia”

II - EKSKLUZIVNI RAZGOVOR S MONS. SAMPLEOM

Prilikom dolaska na konferenciju Sacra Liturgia, mons. Sample ljubazno je odvojio nekoliko minuta svoga vremena za kratki razgovor s nama.

1) Kada gledamo američke katolike iz Europe, cini nam se da liturgijsko pitanje ondje nije ideološki obojeno. Je li zaista tako?

Mgr Sample: Ja ne živim ovdje, u Europi, no ako je suditi prema podacima koje sam doznao od sudionika konferencije, zaista imam dojam da u Sjedinjenim Državama postoji veća otvorenost izvanrednom obliku rimskog obreda. Moguce je da ga mnogi ne žele ili ne vole, ali od rimskog obreda ne cine casus belli i prihvacaju ga, cak i ako s time nisu zadovoljni. Cini mi se da ljudi koje sam ovdje susreo teže dobivaju dopuštenje za slavljenje izvanrednog obreda u svojim biskupijama.

2) Mislite li da je motuproprij *Summorum Pontificum* u Vašoj prethodnoj biskupiji (Marquette) pokrenut onako kako je to želio Benedikt XVI?

Mgr Sample: Rekao bih da da. Kada su vjernici zatražili njegovu primjenu, biskup (odnosno ja) pomno je pratio da budu zadovoljni. U tri župe te male ruralne biskupije uveden je izvanredni oblik liturgije kao rezultat zahtjeva poveceg broja vjernika. Prilikom objave motuproprija Sveti je Otac pozvao biskupe da budu zaista velikodušni prema vjernicima. I to je ono što sam ja pokušao uciniti na svom prethodnom položaju. Danas, u Portlandu, gdje se nalazim tek od pocetka ove godine, još uvijek moram dobiti uvid u zahtjeve vjernika.

3) Kako, po Vašem mišljenju, postici liturgijski mir (fr. paix liturgique, nap. prev.)?

Mgr Sample: Dobro pitanje! Doista, cesto imamo dojam da je liturgija bojno polje, zar ne? Kada se prisjetim svojih godina u bogosloviji, mogu reci da je

iskustvo koje sam dobio tijekom gotovo citava svog svećenickog života takvo da je ono što bi nas najviše trebalo ujedinjavati i ono što nas najviše dijeli. To je doista tužno. Mislim da teško pritišće srce našega Gospodina, da upotrijebim antropološki pojam, kada vidi kako je Njegov dar samoga sebe, koji nam je ostavio u euharistiji, postao povod za podjele među njegovim učenicima, čak i u samom središtu Katoličke crkve.

Liturgijski mir znaci prihvatiti sve što nam je Crkva dala, u svim oblicima. Čak i ako je to izvanredni oblik liturgije, moramo ga prihvatiti. Kao što je Sveti Otac objasnio u motupropriju i uputi *Universae Ecclesiae*, izvanredni oblik ostaje redovnim. Kada budemo sposobni primiti sve što nam Crkva pruža i prihvatiti to kao datost, tek ćemo se tada približiti liturgijskom miru. No ako ostajemo suviše privrženi svojim sklonostima i ukusima, tada se udaljavamo od pravoga puta.

